

El mite de la participació cultural

Publicat per [Interacció](#) [1] el 20/11/2017 - 11:55 | Última modificació: 30/04/2026 - 11:55

L'article de Leila Jancovich aborda un dels consensos més repetits en les polítiques culturals contemporànies: la necessitat d'ampliar la participació. El punt de partida és clar. Malgrat més d'una dècada de polítiques orientades a incrementar-la al Regne Unit, els resultats mostren una persistència notable de les desigualtats: la participació continua estretament vinculada a la posició socioeconòmica. Aquesta constatació obliga a revisar no només els instruments, sinó el propi relat que sosté aquestes polítiques.

El text identifica una primera fractura entre discurs i pràctica. Tot i que la política cultural afirma haver desplaçat el focus cap a la demanda i els públics, la distribució de recursos i el funcionament del sistema continuen orientats cap a l'oferta i les institucions consolidades. Les dades mostren una forta inèrcia en el finançament: la major part dels recursos es manté en les mateixes organitzacions, que són alhora les encarregades d'executar les polítiques de participació. Això limita de partida la capacitat transformadora de qualsevol nova agenda.

En aquest context, la participació es redefineix de manera estreta. Sovint es redueix a augmentar assistències o a desplegar estratègies de captació de públics ja predisposats. El problema es desplaça cap a la ciutadania, interpretada com a deficitària o desinteressada, en lloc de qüestionar l'oferta cultural o les estructures de decisió. Aquesta lectura reforça una idea central de l'article: la participació es converteix en un llenguatge legitimador més que en un mecanisme real de redistribució del poder cultural.

El nucli crític del text se situa en l'anàlisi dels processos de presa de decisions. Jancovich mostra com aquests continuen dominats per una elit cultural amb capacitat d'influència sobre les polítiques i el finançament. Tot i els discursos sobre governança participativa, les experiències que impliquen la ciutadania en decisions substantives són escasses i sovint limitades a fases tardanes del procés. Això genera una participació de baixa intensitat, centrada en la consulta o la informació, però allunyada de formes de co-decisió o redistribució real de recursos.

El text no nega el potencial de la participació. Les experiències que impliquen els públics en processos de decisió mostren capacitat de transformar pràctiques, ampliar mirades i generar noves relacions amb la cultura. El problema és la seva marginalitat dins del sistema. La resistència institucional, la inèrcia dels models de finançament i les relacions de poder existents actuen com a límits estructurals.

La conclusió és severa. La participació, tal com s'ha desplegat, no ha alterat les lògiques centrals del sistema cultural. Perquè deixi de ser un mite, caldria una redistribució efectiva del poder i dels recursos, i una obertura real dels espais de decisió. Sense aquest desplaçament, la participació continuarà operant com una promesa que legitima el sistema sense transformar-lo.

Referència

Jancovich, L (2017) The participation myth. *International Journal of Cultural Policy*, 23 (1) 107-121.
<https://doi.org/10.1080/10286632.2015.1027698> [2]

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/mite-participacio-cultural>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.1080/10286632.2015.1027698>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ijcp_leila_jancovich_-_the_participation_myth_final.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/6999>